

КОНЦЕПЦІЯ САМОВІДНОВЛЕННЯ ПОСТТРАЖДАЛИХ УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ ДЛЯ УКРАЇНИ

Україна переживає найбільшу війну в Європі за останні десятиліття, яка спричинила критичні руйнування населених пунктів і інфраструктури на урбанізованих територіях. Необхідність відновлення цих територій стала великою глобальною проблемою. Війна викликала масове переміщення населення і призвела до гуманітарної кризи. Відновлення урбанізованих територій є ключовим для забезпечення гідного життя для внутрішньо переміщених осіб і зміцнення миру.

Тема відновлення постраждалих урбанізованих територій в Україні має критичне значення в контексті сучасних глобальних викликів і криз, пов'язаних з війною та збройними конфліктами. Дослідження в цій галузі може надати цінні знання і стратегії для ефективного відновлення та сталого розвитку урбанізованих територій в Україні та в інших регіонах, які стикаються з подібними викликами.

Вважається, що термін «самовідновлення» вперше був використаний після програми відновлення наслідків циклону «Sidr» в Бангладеш в 2007 році [1]. До сьогодні немає загальноприйнятого визначення цього терміну, хоча він характеризує плани та рішення щодо відновлення постраждалих територій за рахунок власних інвестицій громад та осіб, які безпосередньо є постраждалими [2].

Емпіричні дослідження самовідновлення направлені на вивчення механізмів і процедур реконструкції, форм та способів фінансування відновлення, а також ролі соціального капіталу та мереж в процедурі відновлення [3, 4].

Економічне самовідновлення відіграє вирішальну роль у післявоєнний період з низки причин. В першу чергу, здатність до економічного самовідновлення дає змогу оцінити перспективи довгострокового сталого розвитку. Головним драйвером у відновленні мають виступати місцеві громади,

які безпосередньо мають бути відповідальними за процес відновлення. Внаслідок цього з'являється можливість окремим особам, громаді і установам відновлювати свою економіку відповідно до їхніх конкретних потреб, пріоритетів і культурного контексту. Розширення прав і можливостей сприяє формуванню стійкості, самозабезпечення та більшій соціальній взаємодії. Від цих чинників залежить сталість та інклюзивні результати розвитку.

По-друге, економічне самовідновлення урбанізованих територій часто може призвести до швидшого відновлення порівняно з використанням виключно зовнішньої допомоги чи втручання. Місцеві суб'єкти, знаючи контекст і потреби, можуть негайно розпочати відновлення, обходячи потенційні затримки, пов'язані із зовнішніми процесами прийняття рішень. Побічним ефектом самовідновлення є розбудова децентралізованої системи управління, через розкриття потенціалу місцевих установ, організацій та громад [5].

По-третє, економічне самовідновлення дозволяє досліджувати нові сектори та диверсифікувати економічну діяльність, зменшуючи залежність від однієї галузі чи джерела доходу. Ця диверсифікація повинна зменшувати вразливість до майбутніх кризових періодів, а відповідно посилювати сталість соціально-економічного середовища. Диверсифікація економіки спонукає до мобілізації та використання місцевих ресурсів, як матеріальних, так і нематеріальних. Це дозволяє ідентифікувати та використовувати місцеві активи, такі як природні ресурси, людський капітал, культурна спадщина та підприємницькі навички, для економічного відродження. Окремі дослідження [6] зазначають, що залучення різних секторів економіки та стейкхолдерів, яке проживає на конкретній постраждалій території є більш інклюзивним і ефективним, ніж інші підходи відбудови.

Виклики відновлення для територій різного рівня урбанізації є різними. Політика та системи відновлення на урбанізованих територіях створює унікальні проблеми через їх різноманітність, складність і розмір, що вимагає адаптованих підходів. Надання матеріальної допомоги постраждалим особам та інвестиції мають враховувати наявну сформовану економіку. Населення урбанізованих територій не тільки демонструє різноманітність, але й демонструє вищу

мобільність, внаслідок чого ці громади часто не мають чітко визначених просторових кордонів [7]

Список використаних джерел

1. Maynard, V., Parker, E., Yoseph-Paulus, R. and Garcia, D. (2017) 'Urban planning following humanitarian crises: supporting urban communities and local governments to take the lead', *Environment & Urbanization* <http://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0956247817732727>.

2. Davis, I. and Alexander, D. (2016) *Recovery from disaster*. London: Routledge
DEMAC (2016) *Diaspora humanitarianism: transnational ways of working*. Copenhagen: Diaspora Emergency Action and Co-ordination consortium, <https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/Diaspora-Humanitarianism-Transnational-ways-of-working-.pdf/>.

3. Twigg, J., & Mosel, I. (2017). Emergent groups and spontaneous volunteers in urban disaster response. *Environment and Urbanization*, 29(2), 443–458. <https://doi.org/10.1177/0956247817721413>.

4. Lambert, R. and Allen, A. (2016) 'Participatory mapping to disrupt unjust urban trajectories' in Imperatore, P. and Pepe, A. (eds) *Geospatial technology – environmental and social applications*. InTech. doi: 10.5772/61680.

5. Sanderson, D. & Sitko, P. (2017), *Urban Area-based Approaches In Post-disaster Contexts. Guidance Note For Humanitarian Practitioners* (London, International Institute for Environment and Development). <https://pubs.iied.org/pdfs/10825IIED.pdf>.

6. Parker, E. & Maynard, V. (2015), *Humanitarian Response to Urban Crises. A Review of Area-based Approaches* (London, International Institute for Environment and Development). <https://pubs.iied.org/pdfs/10742IIED.pdf>.

7. Brown, D., Boano, C., Johnson, C., Vivekananda, J. & Walker, J. (2015), 'Urban Crises and Humanitarian Responses: A Literature Review', *Development Planning Unit, University College London*. <https://www.alnap.org/system/files/content/resource/files/main/bartlett.pdf>.